

MAGYAR AFRIKA TÁRSASÁG
AFRICAN-HUNGARIAN UNION

AHU MAGYAR AFRIKA-TUDÁS TÁR
AHU HUNGARIAN AFRICA-KNOWLEDGE DATABASE

BÚR Gábor

Kelet-Afrika a fejlődés útján

Eredeti közlés/Original publication:

Kelet-Afrika a fejlődés útján. (Könyvismertetés), in: *Afrika Tanulmányok*, 2011, V. évf., 2. szám, 87–89. old.

Elektronikus újraközlés/Electronic republication:

AHU MAGYAR AFRIKA-TUDÁS TÁR – 000.000.274

Dátum/Date: 2014. április/April 22.

Az elektronikus újraközlést előkészítette

/The electronic republication prepared by:

B. WALLNER, Erika és/and BERNACZKY, Szilárd

Hivatkozás erre a dokumentumra/Cite this document

BÚR Gábor: Kelet-Afrika a fejlődés útján, *AHU MATT*, 2014, **pp. 1–5. old.**,

No. 000.000.274, <http://afrikatudastar.hu>

Eredeti forrás megtalálható/The original source is available:

hazai könyvtárakban

Megjegyzés / Note:

ellenőrzött és szerkesztett szöveg / controlled and edited text

Kulcsszavak/Key words

magyar Afrika-kutatás, Tarrósy István könyvének ismertetése, téma: Kelet-Afrika országai, ország-ismertetés, ország-elemzés

African studies in Hungary, review to the book of István Tarrósy, theme:

East Africa and its countries, country presentation, country analysis

AZ ELSŐ MAGYAR, SZABAD FELHASZNÁLÁSÚ, ELEKTRONIKUS,
ÁGAZATI SZAKMAI KÖNYV-, TANULMÁNY-, CIKK- DOKUMEN-

TUM- és ADAT-TÁR/THE FIRST HUNGARIAN FREE ELECTRONIC
SECTORAL PROFESSIONAL DATABASE FOR BOOKS, STUDIES,
COMMUNICATIONS, DOCUMENTS AND INFORMATIONS

* magyar és idegen – angol, francia, német, orosz, spanyol, olasz és szükség szerint más – nyelveken készült publikációk elektronikus könyvtára/
writings in Hungarian and foreign – English, French, German, Russian, Spanish, Italian and other – languages

* az adattárban elhelyezett tartalmak szabad megközelítésűek, de olvasásuk vagy letöltésük regisztrációhoz kötött/the materials in the database are free but access or downloading are subject to registration

* Az Afrikai Magyar Egyesület non-profit civil szervezet, amely az oktatók, kutatók, diákok és érdeklődők számára hozta létre ezt az elektronikus adattári szolgáltatását, amelynek célja kettős, mindenekelőtt sokoldalú és gazdag anyagú ismeretekkel elősegíteni a magyar afrikaisztikai kutatásokat, illetve ismeret-igényt, másrészt feltárni az afrikai témájú hazai publikációs tevékenységet teljes dimenziójában a kezdetektől máig./The African-Hungarian Union is a non-profit organisation that has created this electronic database for lecturers, researchers, students and for those interested. The purpose of this database is twofold; on the one hand, we want to enrich the research of Hungarian Africa studies with versatile and plentiful information, on the other hand, we are planning to discover Hungarian publications with African themes in its entirety from the beginning until the present day.

KELET-AFRIKA A FEJLŐDÉS ÚTJÁN

Búr Gábor

Csak a budapesti könyvbemutató alkalmából tudtam meg magam is a szerzőtől, hogy új kötetének címválasztása nem véletlen, Szentes Tamás 1963-ban megjelent *Kelet-Afrika a szabadság útján* (Kenya/ Tanganyika/ Uganda/Zanzibar) című könyve előtti tisztelgés, s egyben az azóta végbenment változások bemutatásának szándéka vezérelte. Ez példás és a mai magyar viszonyok között igen ritka, szép gesztus – ne feledjük, Szentes Tamás egy korszak meghatározó gondolkodója volt, szellemi teljesítménye a mai fanyalgók számára elérhetetlen vágyálom csupán. Szomorú, hogy Tanzániában, de akár csak Angliában is mintha gyakrabban idéznék, jobban ismernék, mint minálunk. De persze hiába minden tisztelgés, ha a szerző nem a nagy előd munkásságának meghaladásának igényével írja meg saját opuszát. Lássuk tehát, mire jutott Tarrósy István? Új kötetének alcíme sokat ígérő: „A Kelet-afrikai Község és tagállamai közelebről”. Ez már önmagában is komoly vállalkozás egy monografikus feldolgozás számára, azonban a szerző ennél lényegesen tovább megy, afrikai, sőt globális kontextusba helyezve ismerteti meg olvasóit az emberiség bölcsőjének számító régió korai történetének összefoglalásától a szuahéli partvidék múltján át a kolonizáció és dekolonizáció legfontosabb eseményeiig. (1–4. fejezet) Ez a közel száz oldal igazi kézikönyvként szolgál, a szerző összefoglalja a legfrissebb, és ami ennél is fontosabb, a mértéktartó tudományos publikációk eredményeit, újszerű, a könyvet forga-

tók számára igencsak hasznos szerkesztési elveknek megfelelően kiemelve a legfontosabbakat. Tarrósy István nem feledkezik meg az ősi afrikai kulturális viszonyokról, különösképpen a törzsi összetartozás és a kisebb falvakban meghonosított együttélés a mai napig mérvadó normáiról, így pl. a család-alapítás és a személyes élettér kialakításának feltételeiről sem. Ebben a szerző megint csak újszerűt produkál a hazai afrikanisztikában, hiszen nálunk hagyományosan és jól érzékelhetően szétválik a szerzők szűk tábora egy „néprajzi vénával”, és egy „politológusi vénával” bíró társaságra. Tarrósy István munkája bizonyítja, hogy a szerző tisztában van azzal, Afrikában a hagyomány és a modernitás dichotómiája megköveteli a két, egymást gyakran szinte kizáró látásmód finom ötvözését.

Igazán elemében azonban az 5. fejezettől érzi magát a szerző, hiszen a mai folyamatok bemutatására innentől vállalkozik, ebben a közegben mélyült el legjobban, itt mutatkoznak meg leginkább erényei, itt kapunk képet saját kutatásainak eredményeiről. Sőt, a kötet előszavában maga a szerző is úgy nyilatkozik, hogy érdeklődésének középpontjába a társadalmi-gazdasági változások, a kelet-afrikai térség országainak politikai rendszerei, döntéshozatali folyamatai és Tanzániának a térségben betöltött szerepe állnak. Tarrósy Istvánról elmondható, hogy számos, e könyvben kiemelten kezelt témát maga vezetett be a hazai afrikanisztikába, sőt nemzetközi összehasonlításban is korán ismerte fel néhány új fenomén jelentőségét. Ilyen például Kína növekvő szerepvállalása Tanzániában, a kelet-afrikai régióban és az egész afrikai kontinensen. Ugyancsak említhető a szerző India és Afrika együttműködésének intenzívebbé válásáról kifejtett mondanivalója, ami miatt, valamint alapos elméleti felkészültsége okán is a szerzőt már e könyve megjelenése előtt is gyakorta idézték színvonalas tanulmányokban. A „Regionalizáció kelet-afrikai módra” témát a szerző igen eredeti módon két felvonásban tárgyalja (6–7. fejezet), rámutatva a folyamat alapvető sajátosságára, a kezdeti nekilódulásra, majd a megtorpanásra, illetve napjainkban a régiós együttműködés újabb, immár megváltozott tartalommal bíró felpörgésére. Az etnikai–vallási sokszínűség és a közösségi politikai struktúrák taglalásakor még elsősorban Tanzánia példáján keresztül kapunk bepillantást e roppant jelentőséggel bíró kérdésekbe, a nyelvi kérdés taglalásakor azonban már kalauzunk szélesebbre tárja a kapukat, az önkormányzatok és a civil társadalmak esetében pedig már tényleg az egész kelet-afrikai régióról szól. A szerző bizonyítja, hogy ismeri a mai Kelet-Afrika, elsősorban is Tanzánia, illetve Kenya politikai boszorkánykonyháinak minden lényegi elemét, így állásfoglalásai elméletileg megalapozottak, tényekkel jól alátámasztottak. A Tanzániában folytatott terepmunka és az ott készült interjúk fejelek meg

mindezt, s ennek alapján elmondható, hogy Tarrósy István az adott régió, de tágabban az egész szubszaharai Afrika mai viszonyai vonatkozásában a hazai afrikanisztikában megkerülhetetlen szakértővé nőtte ki magát. Arra a kérdésre tehát, hogy a szerzőnek sikerült-e meghaladnia a kötet névadásában is megtisztelt elődje munkáját, egyértelműen igennel válaszolhatunk, empirikus tapasztalatainak összefoglalásában is, elméleti felkészültségében is méltó folytatója a hazai afrikanisztika legjobb hagyományainak. A kötetet a szerző 2010. utáni kitekintése zárja (8. fejezet), amelyben záró gondolatai mellett a „Globális Dél” lehetséges szerepéről is megosztja véleményét olvasóival.

A mintegy 200 oldalas munkát több mint 350 végjegyzet segíti a megértésben, eligazodásban. Példamutató a kötet megírásához felhasznált szakirodalom és a rövidítések jegyzéke is. Eredeti ötlet az ún. országnévjegyek betűzése, ami nem más, mint az érintett öt régiós ország legfontosabb adatainak összefoglalása, megfejelve a legfontosabb internetes címekkel, ami a tájékozódást nagy mértékben segíti és tovább erősíti a munka kézikönyv jellegét. A könyvet a szerző eddigi életpályájának ismertetése és a manapság gyakorta lespórolt név- és tárgymutató zárja. A könyv borítója is jól eltalált, bár a recenzens öröme akkor lett volna teljes e kötet átolvasásakor, ha a képek, térképek és ábrák színesben kerültek volna kinyomtatásra.